

”På avstånd såg allt ut som vanligt: glittret, det klara vattnet, en mås som seglade över himlen.”

M

aneterna kom i början av augusti, drev med strömmarna mot land.

Helena ville inte bada, stod på det grunda och spejade ner i vattenskimret, huttrade med armarna korsade över bröstet och gåshuden. Sa att hon var rädd för att skada någon, en individ.

Själv tyckte jag att maneterna var äckliga. Även om jag låtsades som ingenting, bara sprang rakt i, precis som Ebba.

Maneter? Äh!

Men visst var de äckliga. De där sladdriga, genomskinliga kropparna, gled förbi och nuddade låret, huden, något kallt, oroande och jag skuttade åt sidan, skrek till, trots att jag försökte att låta bli.

”Är du badkruka eller?” ropade Ebba och skvätte, skovlade vatten över mig.

”Som Helena”

Jag skovlade tillbaka, vräkte vatten mot Ebba och hon tog en manet i handen och slängde åt mitt håll, jag duckade, i samma ögonblick som den daskade mot ytan, splittrades, jag dök och simmade, långt långt över tången och den räfflade sandbotten och sprängde ytan, flämtade efter luft.

”Dra åt helvete”, ropade jag.

För nej. Jag var inte som Helena. Som frös direkt när vi klev i vattnet och som samlade djurbilder i en pärm, var så ... snäll hela tiden.

Haltade gjorde hon också, kunde inte springa lika fort som jag, som Ebba, när vi galopperade över stränderna, holmen, upp på kullen och runt hela ön, lekte häst tills Ebba plötsligt sa att nå fy fan nu lägger vi av med det här.

Men jag var inte som Ebba heller. Inte lika djärv, vågad. Inga bröst, inte mer än en utbuktning på själva vårtan, som en upphöjning bara, det såg löjligt ut.

Jag var bara ... jag. Och det gjorde mig förtvivlad, förvirrad, jag simmade under vatten och lungorna bultade efter luft och jag tog ett simtag till och ett till och solen glittrade i ytan ovanför.

VÄRMEN HÖLL I SIG, vattentemperaturen steg och maneterna blev fler, sjok som gungade i vattenbrynet, svällde upp och torkade i solen.

I hagen gick de riktiga hästarna. Vi kastade in äpplen till dem som de inte åt. Frukten ruttnade och luktade när man kom nära.

Vi lekte att hästarna var våra. Den vita med gråaktig, flygande man var Ebbas. Den var störst, en hingst. Snoppen hängde under buken, Ebba försökte peta på den med en pinne genom stängslet men kom inte åt, hästen ryggade undan, dansade åt sidan, blängde med skärrade, svarta ögon.

”Klart större än Jontes. I alla fall om han inte har stånd”, sa Ebba och gjorde en gest mot skrevet, och jag garvade för det såg så komiskt ut, eller för att man skulle garva, det verkade som det på Ebba.

”Gud vad du snackar skit”, sa jag.

Svansarna svepte runt hästarnas bakdelar. Flugorna surrade och kröp. Värmen dallrade över ången, man såg ända till holmen, kullen och fyren med sitt regelbundna ljus, och havet bakom. En tryckande, oroväckande värme, inget regn, ingen vind.

Min häst var mörkbrun, jag kallade henne Stjärna. Hon hade stora öron som klippte när jag viskade: *Stjärna, Stjärna, jag är här nuf.*

NOVELLEN

ANNA EHN.

Maneterna

Maneterna är en fristående novell skriven för UNT. Den utspelar sig i gränslandet mellan barndom och tonår, i en tillvaro osäkrad av oro, förväntningar och rollfördelning.

Anna Ehn är författare och medarbetare på UNT:s kulturredaktion, just nu tjänstledig för skönlitterärt skrivande. Hon bor i Uppsala och har tidigare bland annat gett ut romanerna *Vår frost* och *Man ska vara tyst när man önskar*.

Visst lyssnade hon?

Ett vackert sto, som nappade åt sig av gräset som jag höll fram.

Och Helena? Ja, hon fick ta den lilla shettisen, den ljusbruna med korta krumma ben, som stod i skuggan av trädet, och tuggade och glodde.

Söt, ja visst. Men slö som fan, sa Ebba och stack med pinnen, rakt i genom stängslet och shettisen gnäggade till, innan den satte av mot andra sidan ången och drog med sig de andra i skrällen, hovarna dundrade mot marken och dammet yrde, så torrt i hagen där gräset skavts av.

”Vad gör du?”, sa Helena och stirrade på Ebba, händerna i sidorna, stod lite snett. Som alltid, den där snedheten i höften som fick henne att halta, gjorde ena benet kortare än det andra.

”Är du helt dum i huvudet, hon blöder ju, du är ju en djurplågare”, sa Helena.

Ebba svängde med pinnen, svischade den över gräset, högg av de höga stråna och en fjärlil som råkade flyga förbi, föll mot marken.

”Vi drar och badar”, sa hon.

STRANDEN VAR FULL MED FOLK. Vattenytan låg stilla, blank. På avstånd såg allt ut som vanligt: glittret, det klara vattnet, en mås som seglade över himlen.

Men när man kom nära syntes maneterna. Den tjocka massan i strandkanten, den långsamma rörelsen genom kropparna när de, nästan omärkligt, föstes närmare och närmare land.

Helena såg ledsen ut.

”En massa djur som bara ligger och dör”, sa hon.

”Djur och djur, mer som växter. Om ens det”, sa Ebba och plockade upp en hink som låg slängd, plasten solblekt och trasig, en spricka genom sidan.

”Maneter är djur. Dom kanske också känner”, sa Helena.

”Killarna är här”, sa Ebba.

Ja. I närmaste sandgropen: Jonte och hans polare, Fredrik, Krister, Tomas, man hörde deras röster, skratt över vassen.

Var de tretton, kanske fjorton till och med? Jag visste inte, jag kände dem inte. Men Ebba kände Jonte, eller om det var hennes storebrorsas kompis, surfkillarna – höll till

vid kiosken blåsiga dagar, gled med sina brädor, virvlade i skummet när vågorna slog mot sandbankarna. Man skulle stå där och hänga och beundra, Ebba brukade göra det och ibland jag, även om jag kände mig bortkommen, utanför – ingen kollade på mig som på Ebba, hennes bröst i bikini, så mycket större än förra sommaren då hon såg ut ungefär som jag. Nu hade hon en korallröd överdel som redan var för liten, bröstet tryckte sig ut och könshåret stack fram i trosningen trots att hon rakade sig, noppade med pincett, tycktes växa helt okontrollerat, som bröstet, jag visste inte vart jag skulle titta men Jonte och killarna tittade ogenerat, *där*. Flinade, strök blött hår ur sina finniga ansikten. Ebba sa att han var snygg, Jonte. Att han stötte på henne. Kanske var det sant, jag visste inte, jag lutade mig mot kiosken och försökte se ut som hon, cool, handduken svept om mina platta, intetsägande bröst.

Helena var aldrig med vid kiosken. Hon ville inte. Stannade hemma, och höll på bilderna i pärmen, eller med klubben: ”Rädda djuren”.

”Så töntig”, sa Ebba, och jag höll med.

Men nu – Ebba samlade maneter. Hon tog dem med handen och slängde ner dem i hinken. Det klafsade. Jag rös. Det där ljudet.

”Hjälp mig”, sa hon.

”Va?”, sa jag.

Som om jag inte hade hört.

Helena sa ingenting, stod vid sidan av och grävde med tårna i sanden, gjorde små fuktiga gropar som hela tiden fylldes igen, vatten steg underifrån och hon tittade på oss under sin raka lugg, blängde.

”Maria. Du hjälper mig”, sa Ebba.

Jag kunde inte säga nej.

Jag blundade och stack ner fingrarna i den geléiga massan och det var kallt och halkigt och killarnas skratt från bakom vassen, högt och vasst – håfullt? – och jag slöt handen om maneterna. Det lösa, blanka rann mellan fingrarna och jag ville kräkas, men lyfte sakta, försiktigt, en hel näve manet som jag drämde ner i hinken, onödigt hårt, och kropparna gick sönder mot varandra, pressades ihop till en klump. Det sipprade ut från hinken, i sprickan i plasten, vatten eller om det var slamsor av manet, jag visste inte.

”Skitbra”, sa Ebba.

Ja, Helena blängde. På Ebba, men mest på mig.

Som om hon var besviken på mig. Säkert var hon det.

Allt vi hade pratat om att vara rädd om djuren. Alla djur. Klubben vi bildade förra sommaren: ”Rädda djuren”. Flugor som fastnat i spindelnät, myror som mamma ville myrra bort, svalungen som ramlat för tidigt från boet och som katten fått tag på, bollade med med sina utspärrade klor. ”Rädda djuren”. Ebba hade också varit med. Inte lika hängivet som vi andra, inte lika fanatiskt. Men ändå. Rädda djuren. Förra sommaren. Så länge sedan det kändes. En annan tid. De platta kropparna, inga oroande bröst, vilda, spretiga hårstrån.

Men så jobbig hon verkade plötsligt, Helena. Så märkvärdig. Med sina pretentiösa djurpärmor och sin väna uppsyn. Och inte minst: mamman som varit död i tre år, och ändå skulle man fortfarande vara så försiktig. Inte säga något elakt.

Det där med haltningen också. Som hon inte kunde rå för, *medfött*.

Jag var trött på att vara snäll mot Helena.

Då var det väl mer synd om Ebba i så fall! Hennes pappa höll ju på att dö, just nu. *Leukemi*. De urgröpta kinderna, ögonen som nästan trillade ur kraniet, man vågade inte titta på honom längre, han såg så otäck ut, överlevde inte sommaren enligt de vuxna – död före sommars slut, sa de.

Och nu var ju sommaren snart slut.

Nog var det mer synd om Ebba.

Helenas mamma hade ju varit död i tre år.

Och nu stod hon där och blängde och anklagade. Som om hon var bättre än någon annan. Som om hon ... genomskådade mig.

”Lite kul om Helena kastar dem på killarna”, sa jag, viskade till Ebba.

”Maneterna”

Ebba stannade upp mitt i rörelsen, hinken nästan full nu, en dallrande massa och små strandflugor som yrde. Det fortsatte droppa från plasten, ner i sanden.

”Absolut. Bra”